

PRESUDA SUDA

5. prosinca 2000.(*)

„Mjere koje imaju učinak istovrstan količinskom ograničenju – Situacija koja je u potpunosti unutarnje prirode – Proizvodnja i stavljanje na tržište sira emmenthal bez kore”

U predmetu C-448/98,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (sada članak 234. UEZ-a) koji je uputio Tribunal de Police de Belley (Sud za laka kažnjiva djela u Belleyu, Francuska), u kaznenom postupku koji se pred tim sudom vodi protiv

Jean-Pierrea Guimonta,

o tumačenju članka 3. točke (a) Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 3. stavak 1. točka (a) UEZ-a) te članka 30. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 28. UEZ-a) i sljedećih članaka,

SUD,

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik, C. Gulmann (izvjestitelj), M. Wathelet, V. Skouris (predsjednici vijeća), D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón i R. Schintgen, suci,

nezavisni odvjetnik: A. Saggio,

tajnik: H. von Holstein, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za J. P. Guimonta, A. Lestourneaud, iz odvjetničke komore Thonon-les-Bains i Pays de Léman,
- za francusku vladu, K. Rispal-Bellanger, zamjenica direktora u upravi za pravne poslove pri Ministarstvu vanjskih poslova, i C. Vasak, pomoćnik tajnika za vanjske poslove u istoj upravi, u svojstvu agenata,
- za dansku vladu, J. Molde, voditelj odjela u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,
- za njemačku vladu, W.-D. Plessing, Ministerialrat u saveznom ministarstvu za financijske poslove, i C.-D. Quassowski, Regierungsdirektor u istom ministarstvu, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: francuski

- za nizozemsku vladu, M. A. Fierstra, voditelj službe za europsko pravo u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,
- za austrijsku vladu, C. Stix-Hackl, Gesandte u Saveznom ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,
- za Komisiju Europskih zajednica, H. van Lier, pravni savjetnik, i O. Couvert-Castéra, nacionalni službenik stavljen na raspolaganje pravnoj službi Komisije, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja J. P. Guimonta, francuske vlade, danske vlade i Komisije na raspravi održanoj 11. siječnja 2000.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 9. ožujka 2000.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Presudom od 24. studenoga 1998., koju je Sud zaprimio 9. prosinca 1998., Tribunal de Police de Belley (Sud za laka kažnjiva djela u Belleyu, Francuska), postavio je Sudu prethodno pitanje na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (sada članak 234. UEZ-a) o tumačenju članka 3. točke (a) Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 3. stavak 1. točka (a) UEZ-a) te članka 30. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 28. UEZ-a) i sljedećih članaka.
- 2 Pitanje je postavljeno u okviru kaznenog postupka protiv Jean-Pierrea Guimonta zbog držanja s ciljem prodaje, prodavanja ili nuđenja prehrambenog proizvoda, u ovom slučaju sira vrste Emmenthal, sa zavaravajućom oznakom.

Nacionalna pravila o kojima je riječ

- 3 Prvi stavak članka 3. francuske uredbe br. 84-1147 od 7. rujna 1984. o primjeni Zakona od 1. kolovoza 1905. o prijevarama i krivotvorinama u vezi s proizvodima i uslugama (u daljnjem tekstu: Uredba iz 1984.) predviđa:

„Oznake i metode označivanja moraju biti takve da ne dovode u zabludu kupca ili korisnika, posebno po pitanju svojstava prehrambenog proizvoda i osobito u pogledu njegove prirode, identiteta, osobina, sastava, količine, trajnosti, metode konzerviranja, podrijetla, načina izrade ili proizvodnje.”
- 4 „Svojstva prehrambenog proizvoda” koji nosi oznaku „emmenthal” u smislu francuskih propisa definirana su u članku 6. i prilogu Uredbi br. 88-1206, od 30. prosinca 1988., o primjeni Zakona od 1. kolovoza 1905. o prijevarama i krivotvorinama u vezi s proizvodima i uslugama i u Zakonu od 2. srpnja 1935. o organizaciji i restrukturiranju tržišta mlijeka u pogledu sireva (JORF (Službeni list Francuske Republike) od 31. prosinca 1988., str. 16753., u daljnjem tekstu: Uredba iz 1988.). Članak 6. Uredbe iz 1988. predviđa da su „oznake navedene u prilogu rezervirane za sireve koji ispunjavaju

zahtjeve u vezi s proizvodnjom i sastavom koji su opisani u navedenom prilogu". U tom prilogu emmenthal je opisan kao proizvod sa sljedećim svojstvima: „tvrdi sir proizveden kuhanjem, tlačenjem i soljenjem na površini ili u salamuri; boje između slonove kosti i blijedo žute, sa šupljinama veličine između trešnje i oraha; s tvrdom, suhom korom, boje između zlatno žute i svijetlo smeđe.”

Činjenice i postupak pred nacionalnim sudom

- 5 Rješenjem od 6. siječnja 1998. J. P. Guimont je osuđen na plaćanje 260 novčanih kazni u iznosu od po 20 FRF za držanje za prodaju, prodavanje ili nuđenje na prodaju prehrambenog proizvoda sa zavaravajućom oznakom, u ovom slučaju vrste emmenthal, što predstavlja kazneno djelo kažnjivo prema prvom stavku članka 3. Uredbe iz 1984.
- 6 Na raspravi na kojoj je Tribunal de Police iz Belleya (Sud za laka kažnjiva djela) ispitao formalni prigovor J. P. Guimonta na to rješenje, istaknuto je da je Uprava za tržišno natjecanje, pitanja potrošača i borbu protiv prijevara departmana Vaucluse provela inspekcijski nadzor 5. ožujka 1996. u prostorijama poduzeća specijaliziranog za rezanje i pakiranje porcija sira prepakiranog u plastičnu foliju namijenjenog posebno za prodaju u supermarketima. Tijekom inspekcijskog nadzora otkriveno je 260 čitavih sireva emmenthal iz društva „Laiterie d'Argis”, u kojem je J. P. Guimont tehnički direktor.
- 7 Prilikom inspekcijskog nadzora navedenog u prethodnoj točki uprava departmana je primijetila potpuni nedostatak kore na pregledanim sirevima, što je suprotno odredbama članka 6. i Priloga Uredbi iz 1988.
- 8 U svoju obranu pred nacionalnim sudom J. P. Guimont je posebno tvrdio da članak 6. Uredbe iz 1988. nije sukladan s odredbama članka 3. točke (a) i članka 30. i sljedećih članaka Ugovora.
- 9 Podsjetio je pred Sudom koji je uputio zahtjev da je naziv „emmenthal” generički i da je u širokoj primjeni u brojnim državama Europske unije bez ikakvih zahtjeva za postojanje kore. Istaknuo je da kada rezervira oznaku „emmenthal” za sireve s „tvrdom, suhom korom, boje između zlatno žute i svijetlo smeđe”, Uredba iz 1988. uvodi količinsko ograničenje u trgovini unutar Zajednice ili mjeru s istovrsnim učinkom.
- 10 U zahtjevu kojim je uputio prethodno pitanje Tribunal de Police iz Belleya (Sud za laka kažnjiva djela) je, *inter alia*, primijetio sljedeće:
 - optuženi se može proglasiti krivim samo i ako se Uredbi iz 1988. ne protive nadnacionalne norme;
 - J. P. Guimont je iznio dokaze da se emmenthal bez kore proizvodi i stavlja na tržište u drugim državama Europske zajednice;
 - *Codex Alimentarius* Organizacije za prehranu i poljoprivredu UN-a i Svjetske zdravstvene organizacije sadržava normu koja se odnosi na konzumaciju emmenthala bez kore ;
 - razlika među nacionalnim pravilima i, posebice, ograničavajući položaj koji je usvojen francuskim propisima u usporedbi s onima drugih europskih država mogu izravno ili

neizravno, stvarno ili potencijalno ometati trgovinu unutar Zajednice, dok niti jedno pravo na zaštitu generičkog imena „emmenthal” nije priznato propisima Zajednice;

- takva se diskriminacija ne čini opravdanom ni zbog jednog razloga koji dozvoljava članak 36. Ugovora (nakon izmjene članak 30.).

- 11 U tim je okolnostima nacionalni sud odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebaju li članak 3. točku (a) i članak 30. i sljedeće članke Ugovora o osnivanju Europske zajednice i naknadne izmjene tumačiti na način da francuske propise proizišle iz Uredbe br. 88-1206 od 30. prosinca 1988., koja zabranjuje proizvodnju i stavljanje na tržište u Francuskoj sira bez kore pod nazivom „emmenthal”, smatrati količinskim ograničenjem ili mjerom s istovrsnim učinkom na trgovinu unutar Zajednice?”

Uvodne napomene

- 12 Prvo valja podsjetiti da članak 3. Ugovora određuje područja i ciljeve na koje se aktivnosti Zajednice trebaju odnositi. On stoga utvrđuje opća načela unutarnjeg tržišta, koja se trebaju primjenjivati u povezanosti s odgovarajućim poglavljima Ugovora namijenjenim njihovoj provedbi (vidjeti presudu od 14. srpnja 1998., Bettati C-341/95, Zb., str. I-4355., t. 75.). Opći cilj utvrđen u članku 3. točki (a) Ugovora objašnjen je odredbama članka 30. i sljedećih članaka. U tim okolnostima, upućivanje u prethodnom pitanju na članak 3. točku (a) Ugovora ne zahtijeva drugačiji odgovor od onoga koji bi trebalo dati u vezi s tumačenjem članka 30. i sljedećih članaka Ugovora.
- 13 Drugo, potrebno je ispitati argument francuske vlade da se članak 30. Ugovora ne primjenjuje na slučaj kao što je onaj u glavnom postupku.
- 14 S jedne strane, francuska vlada tvrdi da ta neprimjenjivost članka 30. proizlazi iz činjenice da se pravilo za čiju je povredu optužen J. P. Guimont u praksi ne primjenjuje na uvezene proizvode. Navodi da je pravilo namijenjeno stvaranju obveza samo za nacionalne proizvođače i stoga se ne odnosi na trgovinu unutar Zajednice na bilo koji način. Tako iz prakse Suda i posebno iz presude od 18. veljače 1987., 98/86, Mathot, Zb., str. 809., t. 8. i 9., proizlazi da je svrha članka 30. Ugovora zaštititi samo trgovinu unutar Zajednice.
- 15 U tom smislu valja podsjetiti da se članak 30. Ugovora odnosi na svaki propis država članica koji može izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno ograničiti trgovinu unutar Zajednice (vidjeti presudu od 11. srpnja 1974., 8/74, Dassonville, Zb., str. 837., t. 5.). Međutim, cilj tog članka nije osigurati da roba nacionalnog podrijetla u svim slučajevima uživa isti tretman kao i uvezena roba i da razlika u postupanju između robe koja ne bi ometala uvoz ili sprječavala stavljanje na tržište uvezene robe nije obuhvaćena zabranom utvrđenom u tom članku (vidjeti gore navedenu presudu Mathot, t. 7. i 8.).
- 16 Međutim, u pogledu nacionalnog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku, francuska vlada ne osporava činjenicu da se taj propis, u skladu s njegovim tekstom, primjenjuje bez razlike na francuske i uvezene proizvode.

- 17 Stoga se taj argument francuske vlade ne može prihvatiti. Sama činjenica da se pravilo ne primjenjuje na uvezene proizvode u praksi ne isključuje mogućnost da to pravilo ima učinke koji neizravno ili potencijalno mogu ograničavati trgovinu unutar Zajednice (vidjeti u tom smislu presudu od 22. listopada 1998., Komisija/Francuska, C-184/96, Zb., str. I-6197., t. 17.).
- 18 S druge strane, francuska vlada, koju podupire danska vlada, tvrdi da, u ovom konkretnom predmetu u glavnom postupku, propis o kojem je riječ ne predstavlja čak ni neizravno ili potencijalno ograničenje trgovine unutar Zajednice u smislu sudske prakse Suda. Naime, prema tim vladama, činjenice na kojima se temelji prethodni zahtjev upućen Sudu odnose se na situaciju koja je u potpunosti unutarnje prirode, optuženi je francuske nacionalnosti i proizvod o kojem je riječ proizveden je na francuskom državnom području.
- 19 J. P. Guimont, njemačka, nizozemska i austrijska vlada tvrde da se, u skladu sa sudskom praksom Suda, članak 30. ne može smatrati neprimjenjivim samo zato jer su sve činjenice konkretnog slučaja pred nacionalnim sudom ograničene na samo jednu državu članicu (vidjeti presudu od 7. svibnja 1997., Pistre i dr., C-321/94 do C-324/94, Zb., str. I-2343., t. 44.).
- 20 U tom smislu valja primijetiti da se gore navedena presuda Pistre odnosila na situaciju u kojoj se predmetni nacionalni propis nije primjenjivao bez razlike, već je stvorio izravnu diskriminaciju u odnosu na robu uvezenu iz drugih država članica.
- 21 Što se tiče propisa kao što je onaj o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji se u skladu s njegovim tekstom primjenjuje bez razlike na nacionalne i uvezene proizvode i čiji je cilj nametnuti proizvođačima određene uvjete za proizvodnju kako bi im omogućio da svoje proizvode stavljaju na tržište pod određenom oznakom, iz sudske prakse Suda proizlazi da je takav propis obuhvaćen člankom 30. Ugovora samo u onoj mjeri u kojoj se odnosi na situacije koje su povezane s uvozom robe u trgovini unutar Zajednice (vidjeti presudu od 15. prosinca 1982., Oosthoek's Uitgeversmaatschappij, 286/81, Zb., str. 4575., t. 9.; i gore navedenu presudu Mathot, t. 3. i 7. do 9.).
- 22 Međutim, taj zaključak ne znači da ne treba odgovoriti na pitanja postavljena Sudu u ovom slučaju. U načelu, samo je na nacionalnim sudovima da ocijene koliko je, uzimajući u obzir posebnosti svakog predmeta, prethodna odluka potrebna kako bi bili u stanju donijeti svoju odluku te u kojoj su mjeri relevantna pitanja koja postavljaju Sudu. Zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud može se odbiti samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Zajednice nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku (vidjeti presudu od 6. lipnja 2000., Angonese, C-281/98, Zb., str. I-4139., t. 18.).
- 23 U ovom slučaju nije očito da zatraženo tumačenje prava Zajednice nije potrebno nacionalnom sudu. Takav odgovor zapravo bi mu mogao biti koristan ako bi njegovo nacionalno pravo, u slučaju poput onog u glavnom postupku, odredilo da domaćem proizvođaču moraju biti omogućena jednaka prava koja bi u istoj situaciji na temelju prava Zajednice imao proizvođač iz druge države članice.
- 24 U tim je okolnostima potrebno ispitati može li nacionalni propis kao što je onaj o kojemu je riječ u glavnom postupku, u mjeri u kojoj se odnosi na uvezene proizvode

predstavljati mjeru s učinkom istovrsnim količinskom ograničenju suprotno članku 30. Ugovora.

Tumačenje članka 30. Ugovora

- 25 Najprije je potrebno podsjetiti, što nije sporno u ovom postupku, da nacionalni propis kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku, predstavlja mjeru s učinkom istovrsnim količinskom ograničenju uvoza u smislu članka 30. Ugovora, u onoj mjeri u kojoj se primjenjuje na uvezene proizvode.
- 26 Nacionalno zakonodavstvo koje robu iz drugih država članica, u kojima je zakonito proizvedena i stavljena na tržište, podvrgava određenim uvjetima kako bi mogla koristiti generičku oznaku koja se uobičajeno koristi za taj proizvod i koje u određenim slučajevima zahtijeva od proizvođača da koriste oznake koje su nepoznate ili manje cijenjene od strane potrošača, na apsolutan način zasigurno ne isključuje uvoz u dotičnu državu članicu proizvoda podrijetlom iz drugih država članica. Više je vjerojatno, međutim, da će otežati stavljanje tih proizvoda na tržište i na taj način ometati trgovinu između država članica (vidjeti u tom smislu presudu od 14. srpnja 1988., Smanor, 298/87, Zb., str. 4489., t. 12.).
- 27 U vezi s pitanjem može li takav propis još uvijek biti u skladu s pravom Zajednice, valja napomenuti da, u skladu sa sudskom praksom Suda, nacionalna pravila donesena u odsutnosti zajedničkih ili usklađenih pravila i koja se bez razlike primjenjuju na nacionalne proizvode i proizvode uvezene iz drugih država članica mogu biti sukladna s Ugovorom u onoj mjeri u kojoj su potrebna da bi se udovoljilo važnim razlozima u vezi s, *inter alia*, poštenim poslovanjem i zaštitom potrošača (vidjeti presudu od 20. lipnja 1997., Denkavit, C-39/90, Zb., str. I-3069., t. 18.), ako su proporcionalna u odnosu na željeni cilj i ako taj cilj nije moguće postići mjerama koje su manje ograničavajuće za trgovinu unutar Zajednice (vidjeti posebice presudu od 26. lipnja 1997., Familiapress, C-368/95, Zb., str. I-3689., t. 19.).
- 28 U tom kontekstu potrebno je, kako je to učinila Komisija, pozvati se na Direktivu Vijeća 79/112/EEZ od 18. prosinca 1978. o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na označivanje, prezentiranje i oglašavanje hrane za prodaju krajnjem potrošaču (SL 1979 L 33, str. 1.), kako je izmijenjena Direktivom Vijeća 89/395/EEZ od 14. lipnja 1989. (SL 1989 L 186, str. 17.), koja je u vrijeme činjenica iz glavnog postupka u članku 5. stavku 1. predviđala:
- „ Naziv pod kojim se prehrambeni proizvod prodaje jest naziv utvrđen zakonima i drugim propisima koji se primjenjuju na predmetni prehrambeni proizvod ili, u nedostatku takvog imena, naziv uobičajen u državi u kojoj se proizvod prodaje krajnjem potrošaču ili masovnim pripremicima obroka, ili opis prehrambenog proizvoda te, ako je potrebno, način uporabe, koji je dovoljno jasan kako bi potrošač uvidio njegovu pravu prirodu i mogao ga razlikovati od ostalih proizvoda s kojima bi mogao biti zamijenjen.”
[neslužbeni prijevod]
- 29 Iako ta odredba pokazuje važnost ispravne uporabe naziva prehrambenih proizvoda radi zaštite potrošača, ona ne ovlašćuje države članice da u području naziva donesu pravila koja ograničavaju uvoz robe koja je zakonski proizvedena i stavljena na tržište u drugoj

državi članici kada ta pravila nisu proporcionalna tom cilju ili kad bi se ta zaštita mogla postići mjerama koje manje ograničavaju trgovinu unutar Zajednice.

- 30 Istina je da, u skladu sa sudskom praksom Suda, države članice mogu, kako bi osigurale pošteno poslovanje i zaštitu potrošača, zahtijevati od dotičnih stranaka da izmijene opis prehrambenog proizvoda kada je proizvod ponuđen za prodaju pod određenim nazivom toliko različit, u odnosu na njegov sastav ili proizvodnju, od proizvoda za koje se načelno smatra da potpadaju pod takav opis u Zajednici da ga se ne može smatrati da pripada u istu kategoriju (vidjeti presudu od 12. rujna 2000., Geffroy, C-366/98, Zb., str. I-6579., t. 22.).
- 31 Međutim, ako je razlika od manje važnosti, odgovarajuće označivanje trebalo bi biti dovoljno da kupcu ili potrošaču pruži potrebne informacije (vidjeti gore navedenu presudu Geffroy, t. 23.).
- 32 U slučaju iz glavnog postupka valja podsjetiti da u skladu s *Codex alimentarius* iz točke 10. ove presude, koji daje smjernice koje omogućavaju određivanje svojstava dotičnog proizvoda, sir koji je proizveden bez kore može dobiti naziv „Emmenthal”, jer je napravljen od sastojaka i u skladu s metodom proizvodnje koja je identična onoj koja se koristi za emmenthal s korom, osim razlike u postupku u fazi zrenja. Osim toga nije sporno da se takva varijanta sira „emmenthal” zakonito proizvodi i stavlja na tržište u državama članicama koje nisu Francuska Republika.
- 33 Stoga, čak i ako bi razlika u metodi zrenja između emmenthala s korom i emmenthala bez kore mogla predstavljati faktor koji bi mogao dovesti potrošače u zabludu, uz zadržavanje naziva „emmenthal” bilo bi dovoljno popratiti taj naziv odgovarajućim informacijama o toj razlici.
- 34 U tim okolnostima odsutnost kore ne može se smatrati svojstvom koje bi opravdalo odbijanje uporabe naziva „emmenthal” za robu iz drugih država članica u kojima se zakonito proizvodi i stavlja na tržište pod tim nazivom.
- 35 Na postavljeno pitanje valja odgovoriti da se članku 30. Ugovora protivi da država članica primjenjuje na proizvode uvezene iz druge države članice, u kojoj su zakonito proizvedeni i stavljeni na tržište, nacionalni propis koji zabranjuje stavljanje na tržište sira bez kore pod nazivom „emmenthal” u toj državi članici.

Troškovi

- 36 Troškovi francuske, danske, njemačke, nizozemske i austrijske vlade te Komisije, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

kao odgovor na pitanje koje mu je uputio Tribunal de Police de Belley (Sud za laka kažnjiva djela u Belleyu, Francuska) odlukom od 24. studenoga 1998., odlučuje:

Članku 30. Ugovora o EZ-u (sada, nakon izmjene, članak 28. UEZ-a) protiv se da država članica primjenjuje na proizvode uvezene iz druge države članice, u kojoj su zakonito proizvedeni i stavljeni na tržište, nacionalni propis koji zabranjuje stavljanje na tržište sira bez kore pod nazivom „emmenthal” u toj državi članici.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 5. prosinca 2000.

[Potpisi]

RADNI PRIJEVOD